

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Krajčoviča a sudcov JUDr. Ing. Antona Jakubíka a JUDr. Libora Duľu v trestnej veci obvineného **E. H.** pre trestný čin ohovárania podľa § 206 ods. 1 Tr. zák. v znení účinnom pred 1. januárom 2006 na neverejnom zasadnutí 27. novembra 2012 v Bratislave o dovolaní obvineného proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave zo 7. júna 2012, sp. zn. 4 To 169/2011, podľa § 386 ods. 1, ods. 2 a § 388 ods. 1 Tr. por., takto

r o z h o d o l :

Uznesením Krajského súdu v Bratislave zo 7. júna 2012, sp. zn. 4 To 169/2011, bol z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. porušený zákon v ustanoveniach § 206 ods. 1 Tr. zák. v znení účinnom pred 1. januárom 2006 a § 319 Tr. por.

v neprospech

obvineného E. H..

Toto uznesenie **sa zrušuje.**

Zrušujú sa aj všetky ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutie obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Krajskému súdu v Bratislave sa prikazuje, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

O d ô v o d n e n i e

Napadnutým uznesením Krajský súd v Bratislave (ďalej len krajský súd) podľa § 319 Tr. por. zamietol odvolanie obžalovaného E. H. proti rozsudku Okresného súdu Bratislava III z 26. septembra 2011, sp. zn. 1 T 55/2008.

Rozsudkom okresného súdu bol obžalovaný H. uznaný za vinného z trestného činu ohovárania podľa § 206 ods. 1 Tr. zák. účinného v čase spáchania skutku na tom skutkovom základe, že

dňa 06. 04. 2005 v čase o 09:00 hod., v pojednávacej miestnosti Okresného súdu Bratislava III v Bratislave, Sadová č. 2, na hlavnom pojednávaní v jeho trestnej veci sp. zn. 4T/135/2004 za prítomnosti predsedu senátu, členov senátu, jeho obhajcu, ako aj ďalších tam prítomných osôb na svoju obhajobu na adresu prítomnej prokurátorky JUDr. A. J. uviedol, že prokurátorka si toto vymyslela, je to vykonštruovaná obžaloba, sama celkovú obžalobu zdramatizovala, aby jeho osobu mohla pretlačiť pred súd, celé to malo majetkové pozadie, ktoré ho stálo 10 miliónov korún, manželka ho okradla o rodinný dom a z tohto mala profit pani prokurátorka, vzala úplatok 500 000,-Sk.

Za uvedený trestný čin súd prvého stupňa uložil obžalovanému podľa § 206 ods. 1 Tr. zák. účinného v čase spáchania skutku trest odňatia slobody v trvaní 10 (desať) mesiacov, ktorého výkon podľa § 58 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. účinného v čase spáchania skutku mu podmiennečne odložil a podľa § 59 ods. 1 Tr. zák. účinného v čase spáchania skutku určil skúšobnú dobu v trvaní 18 (osemnásť) mesiacov.

Proti uzneseniu krajského súdu podal dovolanie obvinený písomným podaním obhajcu, doručeným okresnému súdu 3. augusta 2012.

Ako právny dôvod dovolania (§ 374 ods. 2 Tr. por.) uviedol dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por.

Vecne (§ 374 ods. 1 Tr. por.) namieta (obsahovo) v dovolacom podaní, že skutok nebol okresným súdom správne zistený, keďže prijatie úplatku prokurátorkou uviedol na hlavnom pojednávaní ako „údajne“ nastalú okolnosť, ktorú mu povedala manželka.

Trestné stíhanie je neprípustne, keďže konanie vedené proti nemu pre ten istý skutok bolo zastavené uznesením prokurátora Okresnej prokuratúry Bratislava I, a to 22. septembra 2010 pod sp. zn. 3 Pv 254/08.

Ďalej dovolateľ namieta nesprávnosť právnej kvalifikácie všeobecne, ako aj z hľadiska zániku trestnosti činu, keďže ustanovenie § 154 ods. 2 Tr. zák. v znení účinnom v čase spáchania činu nebolo obsahovo prevzaté do Trestného zákona v znení účinnom od 1. januára 2006 a štátny orgán už od tohto dátumu nie je proti obžalobou tvrdým slovným útokom chránený.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len najvyšší súd) ako dovolací súd (§ 377 Tr. por.) po preskúmaní veci zistil, že nie je dôvod na odmietnutie ani zamietnutie dovolania, ktoré je z hľadiska nesprávneho právneho posúdenia zisteného skutku dôvodné, aj keď nie vo všetkých namietaných okolnostiach.

Námietky týkajúce sa nesprávneho zistenia skutkového stavu vo vzťahu k zneniu prednesu obvineného (obžalovaného) na hlavnom pojednávaní 6. apríla 2005 nie sú v dovolacom konaní preskúmateľné, keďže v zmysle § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. správnosť a úplnosť zisteného skutku nemôže dovolací súd skúmať ani meniť.

Na rozdiel od odvolacieho konania, kde sa skúmajú aj otázky dokazovania, v dovolacom konaní sa z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 Tr. por. preskúmavajú len otázky aplikácie hmotného a procesného práva. Porušenie tohto princípu extenzívnym výkladom ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. by znamenalo aj porušenie ústavného princípu konania štátneho orgánu len v rozsahu ustanovenom zákonom (Čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky), a to prisvojením si dovolacím súdom prieskumného oprávnenia, ktoré mu podľa zákona nielen nepatrí, ale prieskum v tomto rozsahu je mu zákonom výslovne zakázaný.

Neprípustnosť trestného stíhania proti obvinenému (čo by zakladalo dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. k/ Tr. por.), a to pre predchádzajúce právoplatné rozhodnutie vydané v konaní vedenom proti obvinenému pre ten istý skutok (§ 9 ods. 1 písm. e/ Tr. por.), nie je

možné konštatovať. Ako je uvedené aj vo vyjadrení prokurátora k dovolaniu, zastavenie trestného stíhania uznesením je z 22. septembra 2009 sa týka iného konania E. H., tvoriaceho čiastkové útoky toho istého (spolu so žalovaným konaním) pokračovacieho trestného činu podľa § 154 ods. 2 a § 206 ods. 1 Tr. zák. v znení účinnom pred 1. januárom 2006 (ako je toto konanie popísané a kvalifikované v uznesení o vznesení obvinenia a následne v uznesení o zastavení trestného stíhania). Vzhľadom na ustanovenia §§ 10 ods. 16 a 9 ods. 2 Tr. por. netvorí uvedené rozhodnutie prekážku právoplatne rozhodnutej veci v zmysle § 9 ods. 1 písm. e/ Tr. por. vo vzťahu k ďalšiemu čiastkovému útoku pokračovacieho trestného činu, ktorý je oddelene špecifikovaný v uznesení o vznesení obvinenia a je predmetom podanej obžaloby v preskúmvanej veci a následne dovolaním napadnutého odsudzujúceho rozsudku – konanie zo 6. apríla 2006 (resp. mohlo by ísť o taký čiastkový útok, ktorý je aj samostatne trestným činom, ak by súdom zistený skutok napĺňal jeho zákonné znaky, čo je bližšie vysvetlené v ďalšej časti tohto odôvodnenia).

Námietka dovolateľa, že došlo k zániku trestnosti činu, je dôvodná len čiastočne, teda aj po redukcii skutku o časť kritických vyjadrení obvineného by mohlo ísť o trestný čin, ak by bola splnená ďalej popísaná podmienka.

Podľa § 206 ods. 1 Tr. zák. v znení účinnom pred 1. januárom 2006, kto o inom oznámi nepravdivý údaj, ktorý je spôsobilý značnou mierou ohroziť jeho vážnosť u spoluobčanov, najmä poškodiť ho v zamestnaní, narušiť jeho rodinné vzťahy alebo spôsobiť mu inú vážnu ujmu, potresce sa odňatím slobody až na dva roky alebo peňažným trestom.

Podľa § 373 ods. 1 Tr. zák. v znení účinnom od 1. januára 2006, kto o inom oznámi nepravdivý údaj, ktorý je spôsobilý značnou mierou ohroziť jeho vážnosť u spoluobčanov, poškodiť ho v zamestnaní, v podnikaní, narušiť jeho rodinné vzťahy alebo spôsobiť mu inú vážnu ujmu, potrestá sa odňatím slobody až na dva roky.

Podľa § 156 ods. 3 Tr. zák. v znení účinnom pred 1. septembrom 2003 kto hrubo urazí alebo ohovorí verejného činiteľa pri výkone jeho právomoci alebo pre tento výkon, potresce sa odňatím slobody až na jeden rok alebo peňažným trestom.

Podľa § 154 ods. 2 Tr. zák. v znení účinnom pred 1. januárom 2006, kto hrubo urazí alebo ohovorí štátny orgán pri výkone jeho právomoci alebo pre tento výkon, potresce

sa odňatím slobody až na jeden rok alebo peňažným trestom.

Úprava obdobná ustanoveniam §§ 156 ods. 3 a 154 ods. 2 Tr. zák. v znení účinnom pred 1. septembrom 2003, resp. pred 1. januárom 2006 nebola do Trestného zákona v neskoršom znení (zák. č. 300/2005 Z.z.) zakomponovaná.

Podľa § 2 ods. 1 Tr. zák. v znení účinnom od 1. januára 2006 trestnosť činu sa posudzuje a trest sa ukladá podľa zákona účinného v čase, keď bol čin spáchaný. Ak v čase medzi spáchaním činu a vynesení rozsudku nadobudnú účinnosť viaceré zákony, trestnosť činu sa posudzuje a trest sa ukladá podľa zákona, ktorý je pre páchatel'a priaznivejší.

Podľa § 84 Tr. zák. v znení účinnom od 1. januára 2006 trestnosť činu, ktorý mal v čase spáchania znaky niektorého trestného činu uvedeného v osobitnej časti tohto zákona, zaniká, ak neskorší zákon ustanoví, že tento čin nie je trestným činom.

Na základe uvedeného je potrebné vyvodit' nasledujúce závery:

Ohováranie verejného činiteľa (§ 156 ods. 3 Tr. zák. v znení účinnom pred 1. septembrom 2003) a ohováranie štátneho orgánu (§ 154 ods. 2 Tr. zák. v znení účinnom pred 1. januárom 2006) pri výkone právomoci alebo pre túto právomoc, nie je po uvedených dátumoch trestným činom spáchaným voči osobe vykonávajúcej právomoc orgánu verejnej moci. To však platí len vtedy, ak páchatel'om oznámený nepravdivý znevažujúci údaj spočíva v spôsobe výkonu dotknutej právomoci (ide o princíp zvýšenej miery tolerancie verejne činných osôb voči kritike za výkon funkcie). Ak taký (osobne znevažujúci alebo dokonca k trestnému stíhaniu páchatel'om označenej osoby smerujúci) údaj na výkon právomoci nadväzuje, ale do tohto výkonu nepatrí, môže ísť v zmysle oboch trestnokódexových úprav o (iný než vyššie uvedený) trestný čin, ak sú naplnené jeho zákonné znaky (krivé obvinenie podľa § 345 Tr. zák., resp. § 174 Tr. zák. v znení účinnom pred 1. januárom 2006, ohováranie podľa § 373 Tr. zák., resp. § 206 Tr. zák. v znení účinnom pred 1. januárom 2006).

Hrubá urážka verejného činiteľa alebo štátneho orgánu bola v tých istých súvislostiach (vypustenie vyššie uvedených ustanovení, resp. ich nenahradenie obsahovo zhodnou úpravou v Zákone č. 300/2005 Z.z.) legislatívnym vývojom Trestného zákona tiež

generálne dekriminalizovaná, čo sa však nedotýka osobitnej úpravy (pohľadanie súdom podľa § 343 písm. b/ Tr. zák., resp. § 169 písm. b/ Tr. zák. v znení účinnom pred 1. januárom 2006).

Oznámenie, že policajt, prokurátor alebo sudca prijal úplatok v súvislosti s výkonom svojej právomoci v trestnom konaní je údajom, ktorý s výkonom takej právomoci súvisí, ale v ňom nespočíva. Nejde teda o trestnoprávne irelevantnú kritiku spôsobu výkonu verejnej funkcie a trestnosť konania páchatel'a spočívajúceho v uvedenom oznámení nie je vylúčená.

Obvinený (obžalovaný) má v zmysle § 34 ods. 1 Tr. por. právo podávať opravné prostriedky proti rozhodnutiam v proti nemu vedenom konaní a vzdorovať procesnému postupu orgánov činných v trestnom konaní a súdu môže aj inými námietkami proti takému postupu. Ak však nejde o verbálny útok smerujúci proti spôsobu výkonu legálnej právomoci dotknutých orgánov, obvinený zodpovedá za trestný čin, ktorý ním uvedenými údajmi spácha.

Napriek vyššie uvedenému (a zároveň v súlade s týmito závermi), právna kvalifikácia súdom zisteného skutku nie je v preskúmvanej veci správna, čím je naplnený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por.

Zákonným znakom trestného činu ohovárania podľa § 206 ods. 1 Trestného zákona v znení účinnom pred 1. januárom 2006 jej nepravdivosť páchatel'om oznámených, iného znevažujúcich údajov. Tento znak musí byť vyjadrený v skutkovej vete výroku odsudzujúceho rozsudku, ktorej právnym odrazom je kvalifikačne použité ustanovenie osobitnej časti Trestného zákona.

Môže ísť o vyjadrenie slovom alebo viacslovnou formuláciou, ktoré nevzbudzuje pochybnosť, že dotknutý zákonný znak je naplnený.

V zmysle § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. správnosť a úplnosť zisteného skutku nemôže dovolací súd skúmať a meniť.

Ako vyplýva z vyššie prezentovanej právnej argumentácie, z údajov uvedených vo výroku rozsudku okresného súdu, ktoré boli obvineným prednesené na adresu konajúcej prokurátorky, môže byť trestnosťou ohovárania (§ 206 ods. 1 Tr. zák. v znení účinnom v čase činu) pokrytý len údaj o prijatí úplatku jej osobou (a naopak nie o obžalobe ako

vykonštruovanom výmysle prokurátorky zameranom na účelové postavenie obvineného pred súd).

Vo výroku odsudzujúceho rozsudku by však muselo byť uvedené (vyjadrené), že údaj (uvedený obžalovaným na hlavnom pojednávaní o prijatí úplatku prokurátorkou) je nepravdivý. Mohlo by ísť o vyjadrenie s použitím tohto slova (nepravdivý), jeho synonyma (klamlivý, lživý), alebo o inú formuláciu, ktorá nevzbudzuje pochybnosť, že inkriminovaný údaj je v rozpore so skutočným stavom veci.

Takáto okolnosť však v skutkovej vete výroku o vine absentuje. Preto právna kvalifikácia trestného činu ohovárania podľa § 206 ods. 1 Trestného zákona v znení účinnom pred 1. januárom 2006 nemôže byť použitá, respektíve je nesprávna. Táto okolnosť zásadne ovplyvňuje postavenie obvineného, čo v zmysle § 371 ods. 5 Tr. por. umožňuje aj z materiálneho hľadiska použitie dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por.

Vychádzajúc z týchto okolností a pri použití ustanovení uvedených vo výroku tohto rozsudku potom najvyšší súd vyslovil porušenie zákona v ustanovení § 206 ods. 1 Tr. zák., podľa ktorého bol obvinený uznaný za vinného, ako aj v ustanovení § 319 Tr. por., podľa ktorého bolo zamietnuté jeho odvolanie proti rozsudku okresného súdu, a to v neprospech dovolateľa. Napadnuté rozhodnutie krajského súdu a naň obsahovo nadväzujúce rozhodnutia zrušil a krajskému súdu prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Bude úlohou krajského súdu znovu konať a rozhodnúť o odvolaní obvineného (obžalovaného) proti rozsudku okresného súdu. Pri rozhodovaní bude viazaný právnym názorom dovolacieho súdu podľa § 391 ods. 1 Tr. por.

Keďže napadnuté rozhodnutie bolo zrušené len v dôsledku dovolania podaného v prospech obvineného, nemôže v zmysle § 391 ods. 2 Tr. por. v novom konaní dôjsť ku zmene rozhodnutia v jeho neprospech. V dôsledku uvedeného nebude môcť byť do súdom zisteného skutku doplnená vyššie uvedená skutková okolnosť, ktorá podmieňuje posúdenie tohto skutku ako trestného činu ohovárania (ku zmene rozhodnutia v neprospech obvineného nemôže dôjsť ani v inom smere).

Najvyšší súd rozhodol o dovolaní na neverejnom zasadnutí v zmysle § 382a Tr. por. a tento rozsudok následne verejne vyhlásil v zmysle čl.142 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok nie je prípustný.

V Bratislave 27. novembra 2012

JUDr. Peter K r a j č o v i č, v. r.
predseda senátu

Vyhotovil: JUDr. Libor Duľa

Za správnosť vyhotovenia: Libuša Jánošíková